

PROPOSTA DE RESOLUCIÓ

IDENTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA

Id. Proposada	Expedienti	Activitat / Procediment
PR/2021/114	1410/2021	Procediment Genèric
Òrgan Gestor		
L01252075 / Convocatòria Ple 2019-2023		
Finalitat		
Procediment Genèric \ Actuació genèrica		
Òrgan que Resol		
El ple		

TEXT DISPOSITIU DE LA PROPOSTA DE RESOLUCIÓ

PLE ODINARI DE 29 DE JULIOL DE 2021

Moció per al reconeixement institucional de la figura de Francesc Viadiu i Vendrell (Solsona, 1900 – Sant Llorenç de Morunys, 1992)

Francesc Viadiu i Vendrell, nascut a Solsona el 1900 i mort a Sant Llorenç de Morunys el 1992, va ser el polític de la ciutat amb més rellevància internacional de la història contemporània amb una trajectòria segellada per la defensa de la llibertat. Tot i que va ser condecorat pels governs dels Estats Units i la Gran Bretanya en finalitzar la Segona Guerra Mundial per la seva contribució a la causa aliada i distingit amb la Creu de Sant Jordi per la Generalitat de Catalunya el 1986, la seva figura ha estat fins ara escassament reconeguda per la seva ciutat natal.

Per aquest motiu, coincidint amb els 120 anys del seu naixement, els dos darrers anys s'ha intentat, des d'Alcaldia d'aquest Ajuntament, impulsar alguna activitat per recuperar la memòria històrica i rescabalar la imatge de Francesc Viadiu. Amb aquesta voluntat, es va publicar l'article de Joan-Marc Passada titulat "Les tres guerres de Francesc Viadiu" en el programa de la Festa Major editat per l'Ajuntament el 2020. Amb tot, la irrupció de la pandèmia ha condicionat possibles programacions d'actes.

Fill de Josefa Vendrell i Isanta, la "Viadiua", i de Josep Viadiu i Pascual, que regentaven una botiga d'olis i sabons a Solsona, Francesc Viadiu va marxar de jove a Barcelona a treballar

en el món del teatre. De tornada a la seva ciutat, va fer d'espardenyer i va treballar de comptable a la Farinera de Cal Reig. Es va casar amb Rosa Bellavista i Segués, amb qui va tenir dos fills: Jaume i Maria Rosa.

En l'àmbit polític, va ingressar a Estat Català el anys vint i el 1931 va ser un dels fundadors d'Esquerra Republicana de Catalunya. Un any més tard va ser elegit diputat al Parlament de Catalunya per Lleida. Durant la Guerra Civil, va presidir el Comitè Revolucionari de Solsona, dins el qual va evitar que grups d'incontrolats cometessin excessos, i salvà la vida al bisbe Valentí Comellas i a nombrosos religiosos i altres persones de perfil conservador. També va defensar el patrimoni artístic i els edificis religiosos de la comarca, com la Mare de Déu del Claustre i el Santuari del Miracle. Va ser nomenat delegat d'Ordre Públic de la Generalitat a Lleida i, el 1938, va ser alcalde de Solsona, en un episodi històric en què la població va multiplicar-se per deu. Va exercir el càrrec fins que es va veure obligat a fugir a l'exili per la imminent arribada de les tropes franquistes a la ciutat.

Els vencedors de la Guerra Civil van aprofitar la seva posició a l'Ajuntament de Solsona per desfigurar l'actuació de Viadiu i difondre'n una versió oficial que li atribuïa crims i delictes que justament havia contribuït a evitar o pal·liar. Va convertir-se en el blanc de calúmnies i falses imputacions que van arrelar en bona part de l'opinió pública local. Els seus béns van ser expropiats, com la casa familiar de la plaça del Camp, que va convertir-se en caserna militar de la Guàrdia Civil, i la seva família va haver de marxar de Solsona. Nou companys seus que van decidir quedar-se van ser afusellats.

Exiliat a França, i després d'una estada en camps de concentració, va anar a viure a Montpeller, on va participar activament en la resistència contra l'ocupació nazi. El 1941 es va instal·lar a Andorra, on va assumir un rol destacat en la xarxa d'evasió dels Pirineus i per intervenir en el pas d'aviadors aliats que havien de tornar a la Gran Bretanya.

El 1952 va lliurar-se a les autoritats franquistes i al cap de dos anys passà a presó preventiva. El consell de guerra, celebrat el 1955, el va condemnar a una pena de vint anys, però va rebre un indult complet. Durant el procés judicial al qual se'l va sotmetre, van desmuntar-se totes les acusacions d'inducció d'assassinat, saqueig i robatori, i es va certificar que el patrimoni del bisbat i d'ordes religiosos va ser preservat per ordre seva.

El 1974 Francesc Viadiu va publicar *Entre el torb i la Gestapo* (1974), que va inspirar la sèrie de TV3 *Andorra, entre el torn i la Gestapo*, estrenada el 2000, l'obra que reflecteix la seva coratjosa i solidària actuació en el conflicte més cruent de la història contemporània. Més tard, sortiren al carrer *Delegat d'ordre públic a "Lleida la Roja"* (1979) i *L'Hostal d'Entença* (1980), en què relatava la seva estada a la presó Model.

Francesc Viadiu no va tornar mai més a viure a Solsona. Va morir a Sant Llorenç de Morunys el 1992 i està enterrat a Taradell. Des d'aleshores, s'han publicat diversos articles sobre la figura de l'activista i la seva causa, entre els quals cal posar de relleu, i agrair-ne la voluntat divulgativa, els del també solsoní Joan-Marc Passada i Casserres, que va ser membre fundador de la Comissió d'Homenatge a Francesc Viadiu per a l'organització de l'Any Viadiu el 2000.

El primer i tímid reconeixement institucional de Francesc Viadiu per part de la seva ciutat es va fer esperar fins al 2001, nou anys després de la seva mort. El 28 de maig d'aquell any, el Ple municipal va aprovar per majoria absoluta una breu moció d'ERC per demanar l'adhesió de l'Ajuntament de Solsona als actes de rememoració històrica del polític i exalcalde solsoní que s'organitzaven des de la societat civil amb motiu del centenari del seu naixement. Però de l'Any Viadiu no en va quedar una petjada perdurable en cap espai públic del municipi que retí homenatge al solsoní il·lustre.

Per tot això, d'acord amb la necessitat i el deure de recuperar la memòria històrica i en reconeixement de l'activisme polític de Francesc Viadiu en defensa de la llibertat, salvant-lo de l'obliteració històrica de què va ser víctima, aquest Ple aprova els següents

Acords

PRIMER. Reconèixer el deute històric de la ciutat de Solsona amb la figura de Francesc Viadiu i Vendrell, que fou diputat al Parlament de Catalunya, alcalde, exiliat, resistent antifeixista durant la Segona Guerra Mundial i ferm defensor de la democràcia.

SEGON. Retre homenatge a Francesc Viadiu i Vendrell amb la instal·lació d'una placa en recordança seva a la plaça del Camp, l'indret de la ciutat on s'ubicava la casa de la seva família.

TERCER. Informar d'aquest reconeixement la Sra. Maria Rosa Viadiu i Bellavista, filla de l'homenatjat, com a representant de la família, i el Sr. Joan-Marc Passada i Casserres, membre fundador de la Comissió d'Homenatge a Francesc Viadiu i Vendrell, que va crear-se amb motiu de l'Any Viadiu (2000-2001).

DOCUMENT SIGNAT ELECTRÒNICAMENT

